

รูกแล้วล้ม... ล้มแล้วลุก

กลุ่ม RN'MIX

“นอกจากต้องการ “ต่อยอด” โครงการขยะที่มีอยู่เดิมแล้ว...
ยังต้องการขยายขอบเขตโครงการลดและคัดแยกขยะ
ออกสู่ชุมชนด้วย โดยท้ายที่สุดกลุ่มเยาวชนหวัง
“สร้างจิตสำนึก” ให้ทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาด
และเห็นคุณค่าของขยะ ”

“ประชาสัมพันธ์ก็แล้ว จัดถังขยะเพิ่มก็แล้ว ขยายขยะเอามามอบเป็น
ทุนการศึกษา ก็แล้ว แต่ผลตอบรับกลับมาก็ยังไม่ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้
เด็กให้ความร่วมมือกับเราน้อยถึงน้อยมาก”

คือคำบอกเล่าของกลุ่ม RN'MIX ที่รวมตัวกันทำโครงการกองทุนขยะเพื่อ
พัฒนาบ้านเกิดที่ออกมาในทิศทางเดียวกัน

เพราะอยาก “สานต่อ” โครงการจากรุ่นพี่

“ปัญหาขยะ” เป็นปัญหาที่ได้ยินได้ฟังกันบ่อยครั้ง จนเรียกได้ว่าเป็นปัญหา
ระดับชาติที่เกิดขึ้นทุกหัวระแหง เช่นเดียวกับที่โรงเรียนระโนด อำเภอระโนด
จังหวัดสงขลา โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนรวมทั้งสิ้นกว่า 800 คน มีโครงการหลาย
โครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อจัดการปัญหาขยะภายในโรงเรียน แต่ก็ยังไม่สามารถ
แก้ไขปัญหาคือ

“แม้จะพูดประชาสัมพันธ์บ่อยขนาดไหน แต่ผลก็ยังเหมือนเดิม “ขยะ” ยังอยู่ทั่วโรงเรียนเต็มไปหมด จนทำให้พวกเขาต้องกลับมา “ทบทวน” ตัวเองด้วยว่าเป็นเพราะอะไร และสิ่งที่ทุกคนบอกตรงกันคือ พวกเราได้แค่บอกให้เขาเก็บขยะ คอยจ้ำจี้จ้ำไชให้นักเรียนเก็บขยะ แต่ไม่เคยให้ “ความรู้” กับเขาเลยว่า ขยะมีคุณและโทษอย่างไร”

โครงการกองทุนขยะเพื่อพัฒนาบ้านเกิด โดยน้องๆ กลุ่ม RN'MIX ก็เช่นเดียวกัน **สรประสิทธิ์ จิตดำริ - อ้วน** หนึ่งในแกนนำที่เข้ามาต่อยอดโครงการ จากรุ่นพี่บอกว่า โรงเรียนจะสะอาดแค่ชั่วคราวเฉพาะเวลาครูออกคำสั่งให้นักเรียนเก็บขยะเท่านั้น และสะอาดได้แค่วันสองวันก็กลับมาสกปรกเหมือนเดิมอีก ปีที่แล้วเราแค่อาสาเข้ามาช่วยงานยังไม่ถึงขั้นเป็นแกนนำ ตอนนั้นคิดกันแค่เพียงว่าปัญหาขยะในโรงเรียนเกิดขึ้นเนื่องจากโรงเรียนมีถังขยะน้อยเกินไป เลยจัดหาถังขยะมาวางเพิ่มขึ้น ผลสุดท้ายนักเรียนก็ยังทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางเหมือนเดิม โรงเรียนก็ยังสกปรกเหมือนเดิม พอปีนี้จะอยากสานต่อโครงการนี้เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนเห็นว่ายังมีคุณธรรมค้ำเรื่องการลดขยะอยู่

ธนพัฒน์ หนูคง - เอ็ก กล่าวเช่นเดียวกันว่า เขาเห็นตัวอย่างโครงการลดขยะในโรงเรียนจากรุ่นพี่ที่ที่แล้วจึงสนใจเข้ามาทำโครงการ เพราะเห็นว่าโครงการที่ทำมานั้นยังเข้าไม่ถึง “จิตสำนึก” ของนักเรียนในโรงเรียน พวกเราที่เข้ามาทำโครงการต่อล้วนเป็นคณะกรรมการนักเรียนทุกคน เลยตัดสินใจเข้าไปคุยกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นโอกาสดีที่สงขลาฟอรั่มเข้ามาสนับสนุนการทำโครงการอย่างต่อเนื่อง

จุดมุ่งหมายของโครงการกองทุนขยะเพื่อพัฒนาบ้านเกิด นอกจากต้องการ “ต่อยอด” โครงการขยะที่มีอยู่เดิมในโรงเรียน ด้วยการ “สร้างระบบจัดการขยะ” ตั้งแต่สนับสนุนให้มีการแยกขยะในโรงเรียน นำขวดน้ำพลาสติกไปขายเพื่อสะสมเป็นทุนการศึกษาให้นักเรียนแล้ว ยังต้องการขยายขอบเขตโครงการลดและคัดแยกขยะออกสู่ชุมชนด้วย โดยท้ายที่สุดกลุ่มเยาวชนหวัง “สร้างจิตสำนึก” ให้ทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาดและเห็นคุณค่าของขยะ “สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนจากโรงเรียนแล้วนำไปใช้ที่บ้าน แล้วก็สร้างจิตสำนึกให้ผู้ใหญ่ในชุมชน เขาจะได้นำไปสอนลูกหลานของเขาอีกต่อหนึ่ง” อ้วนบอกถึงแนวคิดการทำงาน

ด้วยความที่ทีมทำงานของโครงการนี้ทุกคนเป็นกรรมการโรงเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า การทำงานโครงการของกลุ่ม RN'MIX อยู่ภายใต้โครงสร้างการทำงานของคณะกรรมการนักเรียนโรงเรียนระโนด

ประชาสัมพันธ์...ลดขยะ

เมื่อแนวคิดและโครงสร้างการทำงานลงตัว การทำกิจกรรมก็มาถึง...

กริชกร เจริญวาที - เบนซ์ แกนนำและคณะกรรมการนักเรียนอีกคน บอกว่า พวกเขาใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนโครงการ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่กินตรงไหนตรงนั้น นั่งในห้องเรียนกินเสร็จก็ทิ้งในห้องเรียน อยู่ตรงสนามฟุตบอลก็ทิ้งตรงสนามฟุตบอล เคลื่อนไปทั่วทั้งโรงเรียน ยิ่งเวลาลมพัดขยะปลิวว่อน บางทีไปค้างอยู่บนหลังคา ไม่มีใครกล้าขึ้นไปเก็บ เพราะกลัวหลังคาพัง

พวกเราประชาสัมพันธ์กันบ่อยมาก แต่ส่วนใหญ่เน้นไปที่การขอความร่วมมือให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะเท่าใดนัก ยกตัวอย่างเช่น ประกาศตอนเช้าหน้าเสาธง เพื่อขอความร่วมมือจากนักเรียนทั้งโรงเรียน ประกาศเสียงตามสายเพื่อขอความร่วมมืออีกครั้งในตอนเที่ยง และอาจจะมีการว่ากล่าวตักเตือนโดยตรงจากแกนนำเมื่อเจอสถานการณ์เฉพาะหน้า

เขັบบอกว่า พวกเขาประกาศเสียงตามสายขอความร่วมมือให้นักเรียนลดการทิ้งขยะสัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง ตอนแรกพูดเรื่องขยะอย่างเดียวเลย จนคนพูดเองยังรู้สึกเบื่อ ช่วงหลัง ๆ จึงปรับแผนใหม่ แบ่งหน้าที่เปลี่ยนคนมาสลับกันพูด ไม่ได้พูดเรื่องขยะอย่างเดียว สมมุติว่าเป็นวันครูเราก็พูดเรื่องวันครูไปก่อน หลังจากนั้นจึงสอดแทรกเรื่องขยะตามมา

“บางครั้งเวลาประกาศเสียงตามสาย เราจะพูดเฉพาะเฉพาะกลุ่มไปเลย เพราะห้องส่งอยู่บนอาคารสามารถมองลงมาเห็นได้ทั่วโรงเรียน” อ้วนอธิบายพร้อมยกตัวอย่างคำพูดที่ใช้ให้ฟังว่า “น้องๆ ที่นั่งตรงสนามฟุตบอลกินแล้วช่วยเก็บขยะด้วยนะ หรือน้องๆ กลุ่มที่นั่งใต้ต้นไม้ทำดีมากเลย”

เบนซ์เล่าต่อว่า แต่หลายครั้งพวกเขาก็ยังเห็นนักเรียนทิ้งขยะอยู่ พอบอกให้เก็บเขาก็ไม่เก็บ จนพวกเราต้องเข้าไปเก็บเอง ถ้าเป็นรุ่นน้องก็กล้าบอกกล้าเตือนตรงๆ แต่ถ้าเป็นรุ่นพี่ก็ต้องขอความร่วมมือให้ครูช่วยพูดให้ ยิ่งเป็นนักเรียนชั้น ม.6 ด้วยแล้วเป็นชั้นที่ควบคุมยากที่สุด แม้แต่ครูก็ยังควบคุมไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นรุ่นพี่ที่ใหญ่ที่สุดในโรงเรียน

แม้จะพูดประชาสัมพันธ์บ่อยขนาดไหน แต่ผลก็ยังเหมือนเดิม “ขยะ” ยังอยู่ทั่วโรงเรียนเต็มไปหมด จนทำให้พวกเขาต้องกลับมา “ทบทวน” ตัวเองด้วยว่าเป็นเพราะอะไร และสิ่งที่ทุกคนบอกตรงกันคือพวกเขาได้แต่บอกให้เขาเก็บขยะ คอยจ้ำจี้จ้ำไชให้นักเรียนเก็บขยะ แต่ไม่เคยให้ “ความรู้” กับเขาเลยว่าขยะมีคุณและโทษอย่างไร

วาดแผน...จัดการขยะ

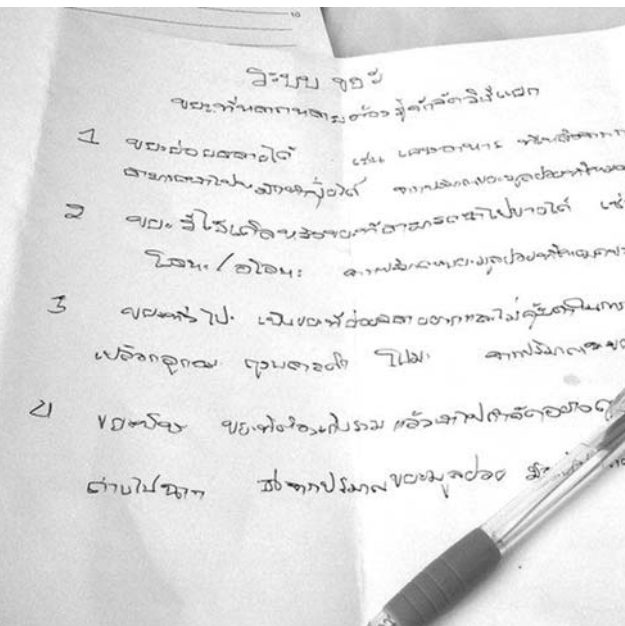
ขณะที่กิจกรรมรณรงค์ลดขยะกำลังดำเนินไปผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์

กลุ่ม RN'MIX พวกกัน “สำรวจ” เส้นทางขยะในโรงเรียน พบว่า ขยะส่วนใหญ่มาจากร้านค้าสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเฉพาะเปลือกลูกอม ถุงขนม และขวดน้ำพลาสติก มีเพียงส่วนน้อยที่มาจากร้านค้าภายนอก

เมื่อรู้เส้นทางขยะ...น้องๆ กลุ่ม RN'MIX ก็วาดแผนจัดการขยะทันที...ทั้งจัดทำตะแกรงใส่ขวดน้ำ ทำแผนที่ตั้งตะแกรงเพื่อให้เพื่อนๆ ในโรงเรียนรู้ว่าพวกเขาสามารถทิ้งขวดน้ำได้ที่ไหนบ้าง และก็เดินเก็บขยะ

เริ่มจากเกือบทุกตอนเย็นหลังเลิกเรียน พวกเขาอาสาถือถุงดำเดินเก็บขวดพลาสติกที่หล่นอยู่ทั่วโรงเรียนเพื่อนำไปขายมาใช้เป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียน

“ไม่ได้จัดแบ่งว่าใครวันไหน เพราะแกนนำเรามีน้อย ขยะก็เยอะ โรงเรียนก็กว้าง เลยมาช่วยๆ กันเก็บ 2 คนต่อ 1 ถุงดำ” นิวส์บอกเล่าวิธีทำงาน

“ถึงขยะในโรงอาหารมีน้อย พอถึงขยะเต็ม นักเรียนก็ถือขวดน้ำหรือขนมจากสหกรณ์ออกมาข้างนอก แล้วก็ทิ้ง ถ้ามีตะแกรงอยู่ในโรงอาหาร กินเสร็จก็โยนขวดน้ำเข้าไปในตะแกรงได้เลย”

“นักเรียนในโรงเรียนเห็นพวกเราเป็นตัวขยะ เวลาพวกเราเดินมารู้เลยว่า มาเก็บขยะ” อ้วนกล่าวแบบไม่รู้ว่าเจตนาดีหรือเสียใจดี

หลังจากเก็บขวดน้ำได้พอสมควรในช่วงแรก กลุ่มเยาวชนแบ่งขวดน้ำส่วนหนึ่ง ให้ฝ่ายการงานพื้นฐานอาชีพของโรงเรียน ส่วนที่เหลือจึงนำไปขาย ราคาขายขวด ปกติก็โลกรั้มละ 18 บาท แต่บางครั้งคนซื้อเขาก็ให้เงินเพิ่มเพราะเห็นว่าเราเป็น นักเรียน เงินที่ได้มาก็เอาเข้ากองทุน แล้วมอบเป็นทุนการศึกษาให้นักเรียน

น้อง ๆ กลุ่ม RN'MIX ได้ประเมินปริมาณน้ำที่แต่ละคนในทีมดื่มต่อวัน เพื่อ ประเมินแนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของขวดน้ำพลาสติก ผลปรากฏว่าจากเดิม ที่ดื่มวันละ 3 - 4 ขวดต่อวันในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน เมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ พวกเขากลับดื่มเพิ่มขึ้นเป็น 5 - 6 ขวดต่อวัน ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนขวดน้ำ พลาสติกที่เพิ่มขึ้น

“ก่อนเปิดเทอมใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์ ขวดน้ำถึงจะเต็มตะแกรง แต่เดี๋ยวนี้ 3 วันก็เต็มแล้ว” อ้วนกล่าว

“เรามีตะแกรงเหล็กขนาดเล็กอยู่แล้ว 3 ตะแกรง วางไว้ตามจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ พอตะแกรงเต็ม นักเรียนก็ทิ้งขวดน้ำเรี่ยราดอีก เราเลยสั่งทำ ตะแกรงสูง ๆ ใหญ่ ๆ เพิ่มอีกหนึ่งอัน” อ้วนกล่าวต่อว่า ไอเดียที่ต้องทำตะแกรง สูง ๆ ใหญ่ ๆ ก็มาจากที่เราเห็นนักเรียนในโรงเรียนชอบโยนขวด แล้วก็ชอบ เล่นปาขวด การทำตะแกรงสูง ๆ จะได้เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนขว้างขวดลง ตะแกรง โดยเลือกวางตะแกรงใหม่อันใหญ่ไว้บริเวณข้างห้องสหกรณ์ ซึ่งอยู่ ระหว่างทางออกทั้ง 2 ด้านของโรงอาหาร จุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนทิ้งขวดน้ำ ได้สะดวกหลังทานอาหารเสร็จ

“ถึงขยะในโรงอาหารมีน้อย พอถึงขยะเต็ม นักเรียนก็ถือขวดน้ำหรือขนมจากสหกรณ์ออกมาข้างนอก แล้วก็ทิ้ง ถ้ามีตะแกรงอยู่ในโรงอาหาร กินเสร็จก็โยนขวดน้ำเข้าไปในตะแกรงได้เลย” อ้วนบอกวิธีคิด

นอกจากตะแกรงเหล็กขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นใหม่แล้ว น้อง ๆ กลุ่ม RN'MIX ยังจัดทำแผ่นป้ายไวโนลให้ความรู้เกี่ยวกับระยะเวลาย่อยสลายของขยะแต่ละ ประเภท แล้วนำไปติดไว้ตรงตะแกรงอีกด้วย รวมถึงป้ายไวโนลคำขวัญรณรงค์ เรื่องขยะซึ่งติดไว้ตามที่นั่งรอบสนามฟุตบอลของโรงเรียน รวมทั้งแผนที่ถังขยะ

อ้วนบอกต่อว่า พวกเขาได้ไอเดียการทำป้ายไว้นิลมาจากคำชี้แนะของ
เจ้าอาวาสวัดคลองแดน อำเภอร่อนนิคม จังหวัดสงขลา

**“พระอาจารย์บอกว่าจิตสำนึกของคนเราไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในทันที
ต้องใช้เวลา พวกเราจึงพยายามทำทุกทางที่จะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้
นักเรียนในโรงเรียน คิดว่าป้ายคำขวัญเหล่านี้จะทำให้เขาถูกคิดและทิ้งขยะ
ลงถังเวลาหันไปเห็นป้าย”**

อ้วนบอกอีกว่า พวกเขาคัดเลือกคำคมที่โดนใจหรือใช้คำแปลกๆ แล้วให้
เพื่อนๆ โหวตกันภายในกลุ่มอีกครั้งว่าจะเอาคำคมอันไหนไปใช้บ้าง ซึ่งแนวคิด
ในการเลือกคำคมคือ เลือกคำคมที่ตัวเองอ่านแล้วยังต้องนำไปคิดต่อ เช่น
“ทิ้งขยะเป็นเรื่องง่าย เริ่มต้นได้ที่ตัวเรา” หมายถึง จิตสำนึกเรื่องการทิ้งขยะ
ต้องเริ่มสร้างจากตัวเองก่อนจะไปบอกให้คนอื่นทำ เป็นต้น

ส่วนปัญหานักเรียนกินตรงไหนตรงนั้น กลุ่ม RN'MIX จัดการปัญหานี้ด้วย
การทำแผนที่ไว้นิลแสดงจุดวางถังขยะทั่วทั้งโรงเรียน

**“พอมีแผนที่เขาจะได้รู้ว่าถังขยะอยู่ตรงไหนบ้าง นักเรียนจะได้ทิ้งขยะให้
ลงถัง”** เอ็กเล่า

ขยับเท้า...ก้าวหาชุมชน

เมื่อกิจกรรมในโรงเรียนเริ่มเข้าที่เข้าทาง...กิจกรรมเข้าสู่ชุมชน ซึ่งเป็น
อีกหนึ่งแผนงานที่กลุ่ม RN'MIX ต้องการขยายความรู้ออกไปภายนอก
ตามชื่อโครงการกองทุนขยะเพื่อพัฒนาบ้านเกิด พวกเขาเลือกตลาดริมน้ำ
ระโนด ตลาดนัดวันศุกร์ซึ่งเป็นที่ยินยอมของคนในชุมชนเป็นพื้นที่ทำงาน

ครั้งแรกเริ่มจากการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อขอความร่วมมือจากพ่อค้า
แม่ค้า และชาวบ้านที่มาเดินตลาด

คิดว่างานนี้คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะพวกเราประสานงานไว้มากแล้ว
โดยติดต่อขอใช้พื้นที่แอมบริเวณตลาดริมน้ำกับเทศบาลตำบลระโนดไว้ล่วงหน้า
หนึ่งเดือน และชักชวนขั้นตอนการทำกิจกรรม 1 สัปดาห์ก่อนลงพื้นที่จริง
แต่ก็ไม่วายเกิดปัญหาขึ้นจนได้

“เทศบาลไม่ให้พื้นที่เราเพราะเข้าใจผิดว่าพวกเราจะใช้งบประมาณของเขา”
อ้วนในฐานะผู้ประสานงานกล่าวและว่า จากที่เข้าไปติดต่อครั้งแรกด้วยตัวเอง
เราก็รออยู่นาน ก็ไม่มีใครติดต่อกลับมา โทรไปถามถึง 2 ครั้งก็ยังไม่ได้ข้อสรุป
ต้องเข้าไปประสานงานด้วยตัวเองอีกรอบ อธิบายให้เจ้าหน้าที่เข้าใจว่าเราไม่ได้
ต้องการงบประมาณจากเทศบาล เราแค่ขอใช้สถานที่บนแอมในตลาด เทศบาลจึง
ให้พื้นที่เราทำกิจกรรม

เมื่อต้องออกไปเผยแพร่โครงการนอกชุมชน น้อง ๆ กลุ่ม RN'MIX จึงแบ่งหน้าที่ทำงานกันอย่างชัดเจน

อ้วนกับเอ๋รับหน้าที่เป็นพิธีกร ซึ่งอ้วนยอมรับว่า แม้จะผ่านเวทีมาแล้วหลายครั้ง ทั้งในและนอกโรงเรียน แต่ครั้งนี้ตื่นเต้นมากขนาดต้องไปไหว้ศาลพระภูมิของโรงเรียน เพื่อหาที่พึ่งทางใจก่อนขึ้นของไปตลาดน้ำ กังวลว่าจะพูดให้คนภายนอกเข้าใจได้ หรือเปล่า พอเห็นเรานั่งไหว้อยู่ คนอื่นๆ ในทีมก็มาไหว้ด้วยกันหมดเลย

ขณะที่เอ๋บอกว่า เขาซ้อมบทสคริปต์ได้ตอบกับอ้วนหลายรอบเพื่อเตรียมความพร้อม แต่พอเอาเข้าจริงก็ระงับความตื่นเต้นไม่อยู่ แต่เขาก็พอใจในผลงานของตัวเอง

“เราเข้าใจสิ่งที่เราจะสื่อสารต่อผู้อื่น แทนที่จะพูดจากสคริปต์แบบท่องจำ ก็ใช้วิธีสื่อสารด้วยความเข้าใจแทน ไม่เหมือนเมื่อก่อนเวลาพูดหน้าเสาธง จะก้มหน้าดูสคริปต์ตลอดเวลา ไม่เงยหน้ามองคนฟังเลย” เอ๋ประเมินตัวเอง

นอกจากกลุ่ม RN'MIX แล้ว พวกเขายังเชื้อเชิญวงดนตรีโฟล์คซองของโรงเรียน มาเล่นบนเวทีด้วย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้คน

อ้วนบอกว่า แต่เราไม่ได้ให้เขาเล่นดนตรีอย่างเดียวนะ พวกเราพยายามสอดแทรกรายละเอียดของโครงการ วัตถุประสงค์เรื่องขยะอันตราย พร้อมนำเสนอสิ่งที่เราทำในโรงเรียน แล้ว “เชื่อมโยง” มาสู่ภาพที่เห็นในตลาดว่าตลาดจะสะอาด น่าเดิน ถ้าทุกคนทิ้งขยะให้ลงถัง

“พระอาจารย์บอกว่าจิตสำนึกของคนเราไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในทันที ต้องใช้เวลา พวกเราจึงพยายามทำทุกทางที่จะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนในโรงเรียน คิดว่าป้ายคำขวัญเหล่านี้อาจทำให้เขาฉุกคิดและถึงขยะลงถึงเวลาหันไปเห็นป้าย”

และเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายโครงการเรื่อง “กองทุนขยะเพื่อบ้านเกิด” น้องๆ กลุ่ม RN'MIX จึงใช้โอกาสนี้ถือกล่องรับบริจาคเพื่อสมทบทุนโครงการของนักเรียนด้วย มีเพื่อนๆ พี่ๆ ที่ไม่ใช่คณะกรรมการนักเรียนมาช่วยถือกล่องรับบริจาค ทำให้พวกเรารู้สึกดีใจมากที่พี่ๆ เพื่อนๆ เห็นคุณค่าในสิ่งที่พวกเราทำ

เบนชีในฐานะผู้ถือกล่องรับบริจาคบอกว่า เขาได้รับกำลังใจมากมายตอบแทนกลับมาในวันนั้น ทั้งจากพ่อค้าแม่ค้า และชาวบ้านที่มาเดินในตลาด

“ไม่ใช่ทุกคนที่จะบริจาคเงินให้เรา แต่ส่วนใหญ่เขาจะยืมให้ พอทำกิจกรรมเสร็จ พ่อค้าแม่ค้าก็เอาของกินมาให้พวกเราด้วย ภูมิใจมากที่ได้เข้าไปในชุมชนวันนั้น ถึงแม้จะเงินมากในตอนแรก แต่พอเห็นเขายืมให้เราก็ดูดีสบายใจ”

วันนั้นน้องๆ กลุ่ม RN'MIX พุดเป็นเสียงเดียวกันว่าประทับใจในทุกรอยยิ้มที่ได้รับ รอยยิ้มเหล่านั้นทำให้พวกเขารู้ว่า “กำลังใจ” เป็นสิ่งที่ขาดหายไปตลอดระยะเวลาการทำการกิจกรรมของพวกเขา

“นักเรียนในโรงเรียนไม่เชื่อฟังสิ่งที่เราพูดเลย แต่ชาวบ้านในตลาดกลับตอบรับกิจกรรมของเรา” เบนชีบอกเล่าความรู้สึก

อ้วนรู้สึกว่าการทำงานในชุมชนง่ายกว่าทำโครงการในโรงเรียน อาจเป็นเพราะความสนิทสนมระหว่างทีมแกนนำกับนักเรียนในโรงเรียนมีมาก นักเรียนจึงไม่ค่อยเชื่อฟัง เราพบว่า มีนักเรียนแค่ 20 เปอร์เซ็นต์ที่มีจิตสำนึกให้ความร่วมมือในการลดขยะและคัดแยกขยะ

ดูเหมือนว่า กิจกรรมประชาสัมพันธ์ภายนอกชุมชนครั้งแรกผ่านไปได้อย่างราบรื่น พ่อค้าแม่ค้าและคนเดินตลาดให้ความสนใจเข้ามาสอบถามและร่วมบริจาคเงินสมทบทุนโครงการจนเกินเป้า พวกเขาจึงวางแผนใช้พื้นที่ตลาดน้ำทำโครงการในครั้งที่ 2 แต่ก็ไม่สามารถจัดกิจกรรมบนแพในตลาดได้ เพราะคิวจองแพเต็มตลอด 3 เดือน

“ไม่คิดมาก่อนว่าจะขอพื้นที่ไม่ได้ เพราะครั้งแรกที่เราจัดก็ประสบความสำเร็จดี...ต่างคนก็ต่างความคิด เราไม่มีทางรู้ว่าคนอื่นคิดอย่างไร” อ้วนกล่าวอย่างผิดหวัง รู้สึกเสียใจที่งานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เราหวังดีอยากช่วยพัฒนาให้ชุมชนดีขึ้น แต่ไม่ได้รับโอกาส

นอกจากความผิดหวังที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมบนแพได้แล้ว พวกเขายังรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้มาร่วมกิจกรรมบริเวณตลาดริมน้ำอย่างเป็นทางการไว้ตั้งแต่ครั้งแรก

แม้จะใช้แพไม่ได้แต่น้อง ๆ กลุ่ม RN'MIX ก็ไม่ละความพยายาม พวกเขาคิดใช้พื้นที่ว่างริมถนนในตลาดแทน เพราะตรงนั้นมีปลั๊กไฟพร้อม ถึงไม่ได้เวที แต่เราก็จัดกิจกรรมของเราได้ ครั้งต่อไปคิดว่าจะจัดกิจกรรมให้คนที่ผ่านไปผ่านมาเข้ามาร่วมด้วย

ถอดบทเรียนจาก “ขยะ”

ถึงแม้กลุ่ม RN'MIX จะตั้งใจเข้ามาต่อยอดโครงการจากรุ่นพี่ เพราะเห็นความล้มเหลวมาก่อน แต่สุดท้ายแล้วโครงการในปีที่ 2 ของพวกเขาก็ยังไม่ถึงฝั่งฝัน ไม่สามารถ “ปลูกจิตสำนึก” ภายในจิตใจให้นักเรียนในโรงเรียนได้อย่างถาวร ส่วนการขยายขอบเขตงานออกไปในชุมชนก็ต้องหยุดชะงัก แต่จิตใจของเยาวชนกลุ่มนี้ได้ถูกหล่อหลอมและเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เข็บบอกว่า เขาเปลี่ยนจากคนที่เคยทิ้งขยะ และเคยนิ่งดูตาย เห็นขยะบนพื้นแทนที่จะเก็บกลับเตะเสียจั้น ขยะจะอยู่อย่างไรก็เรื่องของมัน ตอนนี้เห็นขยะหล่นเกลื่อนกลาดก็จะเดินเข้าไปเก็บทันที

ส่วนนิวส์บอกว่า เมื่อก่อนเวลาอยู่ที่บ้านนั่งกินตรงไหน ทั้งตรงนั้น ต่อให้แม่ว่าก็เฉยๆ แล้วแม่ก็ต้องมาตามเก็บทีหลัง ตอนนี้นอกจากเก็บของตัวเองแล้วยังเก็บของเพื่อนไปทิ้งด้วย ถึงขนาดแม่ยังชมว่าเราเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ

“ยอมรับว่า
การที่โครงการ
ไม่สามารถ
ขับเคลื่อนไป
ถึงจุดหมาย
ที่วางไว้ได้
ส่วนหนึ่งเป็น
เพราะพวกเขา
ไม่ได้ใส่ใจและ
ให้เวลากับการ
ทำงานอย่าง
เต็มที่”

“เราคอยแต่บอกให้เขาเก็บขยะ ๑ แต่เราไม่เคย
“ให้ความรู้” กับพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ
ในโรงเรียนถึงเรื่อง “พิษภัย” ของขยะเลย”

“เมื่อก่อนกินลูกอมหรือดื่มน้ำจะแอบทิ้งไว้ข้างโต๊ะหรือไม่ก็ข้างเสา
ตอนนี้ไม่ทำแล้ว กลายเป็นคนเก็บขยะแทน” เบนซ์พูดพร้อมหัวเราะ

ขณะที่อ้วนบอกว่า เขารู้สึกดีใจที่มีเพื่อน ๆ ทำงานอยู่เคียงข้างกัน เพราะ
เขาเองไม่สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มาได้เพียงลำพัง “ถ้าไม่มีเพื่อน ๆ
คงรู้สึกท้อ โครงการป็นี่จริง ๆ แล้วอยากทำให้ดีกว่านี้ แต่ก็ภูมิใจในความสามัคคี
ของทุกคนในทีม”

อย่างไรก็ตาม กลุ่ม RN'MIX ยอมรับว่า การที่โครงการไม่สามารถ
ขับเคลื่อนไปถึงจุดหมายที่วางไว้ได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพวกเขาไม่ได้ใส่ใจ
และให้เวลากับการทำงานอย่างเต็มที่

“พวกเราเองไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับงานนี้อย่างจริงจัง เพราะทุกคนเป็น
คณะกรรมการนักเรียนจึงต้องออกไปร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียนหลาย
กิจกรรม ไม่มีเวลาติดตามผลการทำโครงการนี้” แอ็กกล่าว

นอกจากนี้ พวกเขายอมรับว่าสาเหตุที่ขยะในโรงเรียนยังไม่ลดลง
อาจเป็นเพราะวิธีการดำเนินงานของพวกเขาที่ผ่านมาเป็นการ “แก้ไขปัญหา
ที่ปลายเหตุ” คือเราคอยแต่บอกให้เขาเก็บขยะ ๑ แต่เราไม่เคย “ให้ความรู้”
กับพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ในโรงเรียนถึงเรื่อง “พิษภัย” ของขยะเลย

“เมื่อการทำงานไม่ประสบความสำเร็จ เราก็ต้องกลับมาคิดทบทวนเพื่อ
ทำให้ดีขึ้น” แอ็กกล่าวทิ้งท้าย

วันนี้แม้น้อง ๆ กลุ่ม RN'MIX จะบอกว่าพวกเขาทำโครงการไม่สำเร็จก็ตาม
แต่การที่พวกเขาทุกคน “รู้เนื้อ รู้ตัว” และ “รู้เหตุแห่งปัญหา” ที่ทำให้พวกเขา
ทำโครงการไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่สมาชิกทุกคนก็ได้เรียนรู้ “กลยุทธ์”
ของการสร้างการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ที่ไม่ใช่แค่ “การบอก” แต่ใช้วิธี “โน้มน้าว”
ให้เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ได้ลงมือทำ ด้วยการ “สร้างความตระหนัก” ให้ทุกคนเห็น
ความสำคัญและรู้สึกรักโรงเรียนและบ้านเกิดของพวกเขา

โรงเรียนระโนด โครงการกองทุนขยะเพื่อพัฒนาบ้านเกิด กลุ่ม RN'MIX

สมาชิกประกอบด้วย :

นายสรประสิทธิ์ จิตดำริ
นายกริชกร เจริญวาที
นายธนพัฒน์ หนูคง
นายสุวิทย์ สวัสดิ์รักษา
นางสาวสุภัทรา ทองไพจิตร
นายธนวัฒน์ ขาวพรทิพย์

ที่ปรึกษาโครงการ :

ครูวิสิทธิ์ นุชิต